

Η ΦΥΛΑΚΙΣΗ, Η ΔΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

('Απόσπασμα)

Τό Βαλτέτσι ἀνήκει πιά στά περασμένα. Οί νίκες τῆς Τριπολιτσᾶς καί τῶν Δερβενακίων πέρασαν στήν ἱστορία. Ἡ βουή τῶν κανονιῶν τοῦ Ναυαρίνου ἔγραψε τόν ἐπίλογο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι πιά ἐλεύθερη.

Στίς 8 Ἰανουαρίου 1828 φτάνει στ' Ἀνάπλι ὁ πρῶτος κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδας, ὁ Καποδίστριας. Τά σχέδιά του εἶναι μεγάλα. Ἡ Ἑλλάδα πρέπει νά γίνει τώρα ἄξια τοῦ πολιτισμοῦ τῶν προγόνων της.

Ὁ Κολοκοτρῶνης εἶναι πολύ εὐχαριστημένος γιά τήν ἀσφάλεια, τήν πειθαρχία καί τήν τάξη πού ἄρχισε νά βασιλεύει στή χώρα. Βοηθάει τόν κυβερνήτη ὅσο μπορεῖ. Ὅμως δέν εἶχαν περάσει οὔτε 4 χρόνια ἀπό τήν ἡμέρα πού ὁ Καποδίστριας πατοῦσε τό πόδι του στό Ναύπλιο, ὅταν στίς 7 τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1831, ὁ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδας δολοφονήθηκε ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνα ἀπό τόν Γιώργη καί τόν Κωνσταντή Μαυρομιχάλη, μέ ἀποτέλεσμα νά ξεσπάσει ἐμφύλιος πόλεμος. Οἱ ἐχθροί τοῦ Κολοκοτρῶνη βρῆκαν εὐκαιρία νά τόν συκοφαντήσουν σάν ἐχθρό τοῦ Καποδίστρια καί συνεργάτη τῶν Μαυρομιχάληδων.

Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος κράτησε ἀρκετούς μήνες καί σταμάτησε λίγο πρὶν φτάσει στήν Ἑλλάδα ὁ Ὄθωνας. Στίς 18 Ἰανουαρίου 1833 φτάνει στό Ναύπλιο ὁ Ὄθωνας.

Οἱ ἐχθροί ὅμως τοῦ Γέρου δέν ἠσυχάζουν. Τόν συκοφαντοῦν γιά ἐχθρό τοῦ Βασιλιᾶ. Διαδίδουν πῶς ἐτοιμάζει ἐπανάσταση. Θέλουν μέ κάθε τρόπο νά τόν βγάλουν ἀπ' τή μέση. Τόν βλέπουν ἐμπόδιο στά σχέδιά τους. Ἔτσι τελικά κατάφεραν νά πραγματοποιήσουν αὐτό πού ἤθελαν καί τά μεσάνυχτα τῆς 6 πρὸς 7 Σεπτεμβρίου τοῦ 1833 ὁ μοίραρχος Κλέωπας μέ χωροφύλακες τόν συνέλαβαν καί τόν ὀδήγησαν στίς φυλακές τοῦ Παλαμιديوῦ. Ὁ ἴδιος δέν ἔφερε καμιά ἀντίσταση, ἄν καί δέν ἤξερε τόν λόγο γιά τόν ὀποῖο τόν φυλάκισαν. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει στά ἀπομνημονεύματά του: «Διά 3 ἡμέρες, δέν ἤξερα πῶς ὑπάρχω, μοῦ ἐφαίνετο ὄνειρο· ἐρωτοῦσα τόν ἑαυτό μου, ἄν ἤμουν ἐγώ ὁ ἴδιος ἢ ἄλλος κανεῖς· δέν ἐκαταλάβαινα, διατί μέ ἔχουν κλεισμένο».

Ἐξή μήνες τόν κράτησαν ἔτσι φυλακισμένο. Δέν εἶχε καμμία ἐπαφή μέ τόν ἔξω κόσμο. Ὁ μόνος ἄνθρωπος πού ἔβλεπε κάθε μέρα ἦταν ὁ Βαυαρός φύλακας πού τοῦ ἔφερνε ἕνα κομμάτι ψωμί καί λίγο νερό.

«Δέν ἤξερα, διηγεῖται ὁ ἴδιος, τί γίνεται διά 6 μήνες, οὔτε ποιός ζεῖ, οὔτε ποιός ἀπέθανε, οὔτε ποιόν ἔχουν εἰς τήν φυλακήν».

Ἔτσι λοιπόν περνοῦσαν οἱ φριχτές μέρες γιά τόν Κολοκοτρῶνη στή φυλακή μέχρι τίς 30 Ἀπριλίου τοῦ 1834, πού ἦταν ἡ μέρα τῆς δίκης του.

Ὁ Γέρος θά δικάζοταν μαζί μέ τόν ἥρωικό Πλαπούτα, στό τζαμί τοῦ Ἀναπλιοῦ. Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου πού θά δικάζε το Γέρο ἦταν ὁ Πο-
λὺζωίδης. Δικαστές, ὁ Τσερτσέτης, ὁ Σουτσοσ, ὁ Βούλγαρης κι ὁ Φρα-

γκούλης. Εισαγγελέας ό Σκῶτος Μάσσων. Πολύς κόσμος είχε μαζευτεί γιά νά παρακολουθήσει τή μεγάλη δίκη.

Στίς 11 τό πρωί φάνηκε ή συνοδεία πού ἔφερνε τούς ἥρωες. Ὁ Γέρος φαινόταν κουρασμένος, πικραμένος, χλωμός. Ὅμως ἀτάραχος μπήκε στό τζαμί καί κάθησε στό ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου.

Ὁ γραμματέας τοῦ δικαστηρίου διάβασε τό κατηγορητήριο:

« Ὁργάνωσε, λέει, κίνημα κατά τῆς κυβερνήσεως, ἐβοήθησε τούς ληστές κι ἔγινε ἀφορμή νά ξεσπάσει ό ἐμφύλιος σπαραγμός».

Ὁ κόσμος βέβαια κατάλαβε πῶς αὐτά ὅλα ἦταν συκοφαντίες. Ἡ δίκη κράτησε πολλές μέρες. Στό τέλος κάλεσαν τούς κατηγορούμενους νά ἀπολογηθοῦν. Ὁ Γέρος μέ φωνή πού ἔτρεμε ἀρνήθηκε ὅλες τίς κατηγορίες. Τελειώνοντας τήν ἀπολογία του εἶπε τά ἑξῆς: « Ὑστερα ἀπό τόν φόνο τοῦ Κυβερνήτη, ἡ πατρίδα μας χωρίστηκε στά δύο. Ἐκαμα ὅ,τι μποροῦσα γιά νά σταματήσει ό ἐμφύλιος σπαραγμός. Ὅταν ἔμαθα τήν ἐκλογή τοῦ Βασιλιᾶ, τοῦ ἔστειλα, μαζί μέ τούς φίλους μου, ἕνα γράμμα καί τοῦ ὀρκιζόμαστε πίστη καί ἀφοσίωση. Ἄμα ἦρθε στ' Ἀνάπλι, σκόρπισα τούς ἀνθρώπους μου καί ἐγώ τράβηξα στό περιβόλι μου νά ἡσυχάσω. Τώρα μέ κάθησαν σ' αὐτό τό σκαμνί καί μέ κατηγοροῦν πῶς θᾶκανα κίνημα. Μά γιατί νά ἐνεργήσω κατά τοῦ Βασιλιᾶ μου καί τῆς ἀντιβασιλείας; Μήπως δέν ξέρετε καί σεῖς, κύριοι δικασταί, καί ὅλοι οἱ Ἕλληνες πόσο δούλεψα καί πόσο κουράστηκα σ' ὅλα τά χρόνια τῆς Ἐπαναστάσεως, γιά νά ἀποκτήσει τό ἔθνος κεφάλι καί νά μοῦ λείψουν οἱ φροντίδες; Τώρα πού ό Θεός μᾶς ἔδωσε Βασιλιά ἐγώ εἶπα σ' ὅλους τούς φίλους μου: Τώρα εἶμαι εὐτυχής. Θά κρεμάσω τήν κάπα μου στόν κρεμανταλά καί θά πλαγιάσω στήν καλύβα μου, γιά νά πεθάνω ἡσυχος καί εὐχαριστημένος».

Τελείωσε καί κάθησε στή θέση του ἀτάραχος. Μετά ἀπολογήθηκε ό Πλαπούτας πού ἀρνήθηκε κι αὐτός τήν κατηγορία. Ὁ Εἰσαγγελέας ζήτησε τήν καταδίκη τῶν ἡρώων σέ θάνατο. Ἀκολούθησαν οἱ ἀγορεύσεις τῶν δικηγόρων τους πού ἀπόδειξαν τό ἀβάσιμο τῶν κατηγοριῶν. Τό δικαστήριο, μετά 4 ὥρες σύσκεψη, ἔβγαλε τήν ἀπόφασή του, πού ἦταν καταδικαστική. Μέ ψήφους 3 ἔναντι δύο ἀθωωτικῶν, καταδίκασε τό Γέρο καί τόν Πλαπούτα σέ θάνατο. Τίς ἀθωωτικές ψήφους ἔδωσαν ό Πολυζωίδης καί ό Τερτσέτης πού κράτησαν τό γόητρο τῆς δικαιοσύνης στό ὕψος του. Παρά τίς ἀπειλές πού τούς ἔγιναν ἀρνήθηκαν νά ὑπογράψουν τήν ἀπόφαση. Ὁ Κολοκοτρώνης ἄκουσε τήν ἀπόφαση ψύχραιμα. Καλύτερα, εἶπε, ὅπου σκοτώνουμαι ἄδικο, παρά δίκαια.

Ἡ καταδίκη σέ θάνατο τοῦ ἐλευθερωτῆ τοῦ Μοριᾶ γέμισε μέ ἀγανάκτηση τό λαό πού ἀπειλοῦσε νά τόν ἐλευθερώσει μέ τή βία.

Ἡ ἀναταραχή ἔγινε γνωστή καί στήν ἀντιβασιλεία. Ἐνα ἀπό τά τρία μέλη της, ό Ἄρμανσπεργκ, πληροφόρησε σχετικά τόν Ὅθωνα καί ζήτησε νά μετατραπεῖ ἡ θανατική ποινή σέ 20ετή φυλάκιση.

Ὅταν ἡ εἶδηση μεταδόθηκε στόν Κολοκοτρώνη, αὐτός εἶπε στόν Ὑπαπιστή τοῦ Ὅθωνα: Τόν εὐχαριστῶ τόν Βασιλιά, μά θά τόν γελάσω! Δέν θά ζήσω τόσα χρόνια...

Τό 1835, όταν ὁ Ὅθωνας ἐνηλικιώθηκε καί ἀνέλαβε μόνος τήν ἐξουσία, ἡ πρώτη πράξη πού ὑπέγραψε ἦταν ἡ ἀποφυλάκιση τοῦ Κολοκοτρώνη καί τῶν ἄλλων φυλακισμένων ἀγωνιστῶν.

Στίς 27 Μαΐου ὁ Γέρος βγῆκε μέ τόν Πλαπούτα ἀπό τήν φυλακή καί ὁ λαός τόν ἀποθέωσε μέ τραγούδια καί ζητωκραυγές. Οἱ στιγμές αὐτές ἦταν οἱ πιό γλυκές, οἱ πιό εὐχάριστες γιά τόν Κολοκοτρώνη. Ὁ λαός τοῦ ἀναγνώρισε τίς ὑπηρεσίες του στήν πατρίδα, κι αὐτό τοῦ γλύκανε τόν πόνο πού τόσο ἄδικα τοῦ εἶχαν δώσει.

Μετά τήν ἀποφυλάκισή του ὁ Κολοκοτρώνης θέλησε νά περάσει τά ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς του στό Ναύπλιο. Ὅμως δέν μπορούσε κάθε μέρα νά βλέπει τό Παλαμίδι πού τοῦ θύμιζε τόσες πίκρες. Ἐτσι ἀποφάσισε νά πάει στήν Ἀθήνα. Ὅταν ἔφτασε στή νέα πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδας, πρώτη του δουλειά ἦταν νά πάει στό Βασιλιά καί νά τόν εὐχαριστήσῃ. Ἐκεῖνος τοῦ ἔδωσε τό βαθμό τοῦ στρατηγοῦ καί τόν διόρισε καί σύμβουλο τῆς ἐπικρατείας. Ὁ Γέρος ἔγινε ἕνα γερό στήριγμα τοῦ θρόνου. Ὁ ἴδιος ὁ Βασιλιάς τοῦ εἶπε πώς ἡ Ἑλλάδα ἀκόμη καί τώρα εἶχε τήν ἀνάγκη του.

Ἐτσι ὁ Κολοκοτρώνης ἔγινε μέσα στήν Ἀθήνα ἕνα σεβαστό πρόσωπο καί ἀπό ὅπου περνοῦσε τόν δέχονταν μέ θαυμασμό καί ἀγάπη.

Ὅμως ἤξερε πώς τά χρόνια πού τοῦ ἔμεναν ἦταν λίγα. Ἐτσι ἔκανε ἕνα ταξίδι στό Μοριά, ὅπου εἶδε γιά τελευταία φορά τά ἀγαπημένα του χώματα καί τά ἀποχαιρέτησε. Ἐτσι γύρισε εὐχαριστημένος στήν Ἀθήνα. Ὅμως ἤθελε νά ἐκπληρώσῃ μία ἀκόμη ἐπιθυμία του, νά παντρέψῃ τόν γιό του, τόν Κολίνο. Τόν πάντρεψε μέ μία πλούσια κόρη, ἐγγονή τοῦ ἄλλοτε ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας, πρίγκηπα Καρατζά. Ἐτσι δέν εἶχε ἄλλες ἐγνοιες. Μιά τελευταία ὑποχρέωση τοῦ μένει ἀκόμη: Τό χρέος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό· νά ἐξομολογηθεῖ καί νά κοινωνήσῃ. Πῆγε σ' ἕνα μικρό ἐξωκκλήσι καί φιλώντας τό χέρι τοῦ παπᾶ ζήτησε συχώρηση. Κοινώνησε. Ἀπό δῶ καί πέρα περνοῦσε τόν καιρό του συντροφεύοντας τούς παλιούς φίλους.

Στίς 3 Φεβρουαρίου τοῦ 1843 τό παλάτι ἔδινε μεγάλο χορό. Πρῶτος καί καλύτερος ὁ Γέρος. Καί σάν νᾶξερε πώς ἦταν ἡ τελευταία βραδιά τῆς ζωῆς του, θυμήθηκε τά νιάτα του. Χόρευε συρτό καί τσάμικο. Ἦπτε παραπάνω. Εἶχε μεγάλο κέφι.

Κατά τά μεσάνυχτα ἔνοιωσε ζάλη. Ἐφυγε γιά τό σπίτι του. Φώναξαν τούς καλύτερους γιατρούς πού προσπάθησαν νά τόν σώσουν, χωρίς ἀποτέλεσμα. Ὁ Κολοκοτρώνης ἄφησε τήν τελευταία του πνοή, γιά νά μπεῖ στήν ἀθανασία, στήν αἰωνιότητα, τό πρωινό τῆς 4 Φεβρουαρίου 1843.

Ὁ Γέρος τοῦ Μοριά, πού πέρασε ἀπ' τήν κόψη τοῦ σπαθιοῦ του τήν ἐλευθερία τῆς πατρίδας, αὐτός πού ἔσπειρε στήν ψυχὴ τῶν ραγιαδῶν τήν πίστη, δέν ζεῖ πιά.

Ἡ εἶδηση τοῦ θανάτου του ξαπλώθηκε γρήγορα σ' ὅλη τήν Ἀθήνα. Μιά

κοσμοθάλασσα πηγαينوέρχονταν στό σπίτι του, γιά νά δώσει τόν φόρο τιμής στόν ἐλευθερωτή της. Τοῦ φόρεσαν τή στολή τοῦ στρατηγοῦ καί τό σπαθί πού εἶχε μαζί του ὅταν πρωτοξεκίνησε τόν ἀγώνα, τοῦ φόρεσαν τά τσαρούχια του καί τόν ἔβαλαν στή νεκρική του κάσα. Κάτω ἀπό τά πόδια του ἔβαλαν τήν τούρκικη σημαία, δεξιά καί ἀριστερά τήν περικεφαλαία του καί τό θώρακά του καί τόν σκέπασαν μέ τή γαλανόλευκη. Ἡ κηδεία ἔγινε μέ δημόσια δαπάνη. Οἱ σημαῖες κυμάτιζαν μεσίστιες. Τό δημόσιο πένθος ὀρίστηκε τριήμερο.

Ἡ κηδεία του ἔγινε στό ναό τῆς Ἁγίας Εἰρήνης. Τόν ἐπικήδειο λόγο ἐξεφώνησε ὁ μέγας ρήτορας τῆς ἐποχῆς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Τά τελευταῖα λόγια τοῦ ρήτορα τά σκέπασαν βρόντοι κανονῶν καί μπαταριές τουφεκιῶν.

Ὁ Κολοκοτρώνης πέθανε, ἀλλά θά ζεῖ αἰώνια μέσα στίς ψυχές τῶν Ἑλλήνων. Θά μένει γιά πάντα ἡ μεγαλύτερη καί πιό ὑπέροχη στρατιωτική φυσιογνωμία τοῦ 21.

Ἄν ἔγινε ἥρωας, ἄν ἔγινε θρύλος, ἄν τ' ὄνομά του δοξάστηκε, ἄν πέρασε στίς ἀνεξίτηλες σελίδες τῆς ἱστορίας, ἕνα εἶναι τό μυστικό: Ἡ ἀπέραντη ἀγάπη του γιά τήν πατρίδα.

Γ. Δαμασιώτης
Κ. Καλλίσης
Γι Γυμνασίου

Ἄντωνιάδης Παρασκευᾶς τάξη Αἰ γυμνασίου τῆς Προτύπου Σχολῆς Ἄναβρύτων. Θέμα: « Ἡ Σκύλλα καί ἡ Χάρυβδη »